

Този информационен документ е подготвен със съдействието на [Съвета на нотариатите от ЕС \(CNUE\)](#).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Разпореждането с имущество за след смъртта се изготвя под формата на завещание в съответствие с Гражданския кодекс на Република Литва (*Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*). Завещанието може да бъде официално (съставено в писмен вид в два екземпляра и заверено или от нотариус, или от консулски служител на Република Литва в друга държава) или частно (саморъчно завещание, в което се посочват собственото и фамилното име на завещателя, датата (ден, месец и година) и мястото на съставяне на завещанието, посочват се желанията на завещателя и е подписано от него; този вид завещание може да бъде изготвено на всякакъв език). Съпрузи могат да направят „съвместно завещание на съпрузи“, с което и двамата взаимно се определят за наследник един на друг, като при смъртта на единия от съпрузите, преживелият съпруг наследява цялото имущество на починалия (включително съвместно придобитото имущество по време на брака), освен запазената част.

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Официалното завещание се заверява и се вписва в регистъра на нотариуса в присъствието на завещателя. Единият екземпляр на завещанието се пази от завещателя, а другият екземпляр остава при заверяващия орган. Завещателят може да депозира частно завещание за съхранение при нотариус или консулски служител на Република Литва в чужда държава. Регистърът на завещанията на Република Литва се води от Централната ипотечна служба (*Centrinė hipotekos įstaiga*). Нотариусите и консулските служители трябва да изпращат известие до Централната ипотечна служба в срок до три работни дни от заверяването, приемането за съхранение или анулирането на завещание. В известието трябва да се посочат собственото и фамилното име, личният идентификационен номер и местожителството на завещателя, както и датата и мястото на съставяне на завещанието, видът на завещанието и мястото, където се съхранява. Не е необходимо да се посочва съдържанието на завещанието.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

Да, в Гражданския кодекс е предвидено право на запазена част: децата на завещателя (осиновените деца), съпругът и родителите (осиновителите), които са били финансово зависими от завещателя към момента на неговата или нейната смърт, независимо от съдържанието на завещанието, наследяват половината от дела, на който биха имали право по закон, ако завещание не е било направено (запазена част), освен ако не им е завещано повече в завещанието. Запазената част се определя на базата на стойността на наследственото имущество, в това число обичайното домашно обзавеждане и оборудване.

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако завещание не е направено, наследственото имущество се наследява по закон. Когато наследството се разпределя по закон, следните лица са бенефициери с равни части от наследственото имущество: низходящи роднини от първи ред — децата на наследодателя (включително осиновените деца) и децата на наследодателя, родени след неговата или нейната смърт; роднини от втори ред — родителите на наследодателя (осиновителите), внуците; роднини от трети ред — бабите и дядовците на наследодателя по майчина и по бащина линия, правнуците на наследодателя; роднини от четвърти ред — братята и сестрите на наследодателя и прабабите и прадядовците на наследодателя по майчина и по бащина линия; низходящи родственици от пети ред — децата на братята и сестрите на наследодателя (племенници и племеннички) и братя и сестри на родителите на наследодателя (чичовци и лели); низходящи родственици от шести ред — деца на братята и сестрите на родителите на наследодателя (братовчеди). Наследниците от втори ред наследяват по закон само ако няма наследници от първи ред, ако последните не са приели или са се отказали от наследството или в случаи, когато всички наследници от първи ред са били лишени от правото да наследяват. Наследниците от трети, четвърти, пети и шести ред наследяват, ако няма наследници от по-предните редове или ако последните са се отказали от наследство, както и когато те са били лишени от правото да наследяват. Осиновените деца и техните низходящи, които получават наследство след смъртта на своя осиноvitел или неговите или нейните роднини, се третират по същия начин като децата на осиноvitеля и техните низходящи. Те не наследяват по закон след смъртта на своите биологични родители и други кръвни роднини от по-горна степен на родство, аналогично след смъртта на своите кръвни братя и сестри. Осиновителите и техните роднини, които получават наследство след смъртта на осиноvenото си дете или неговите или нейните низходящи, се третират по същия начин като биологичните родители и други кръвни роднини. Биологичните родители на осиноvenо дете и други кръвни роднини от по-горна степен на родство не наследяват по закон след смъртта на осиноvenото дете или на неговите или нейните низходящи. Децата на наследодател, родени от брака на родителите или от родители, чийто брак е бил унищожен, имат право на наследство по закон, както и децата, родени извън брака, чието бащинство е установено в съответствие със закона. В случаи, когато някои от родителите на внуците или децата на наследодателя, които биха получили наследство, вече са починали към момента на откриване на наследството, внуците и правнуците на наследодателя наследяват по закон заедно със съответните наследници от първи и втори ред, които имат право на наследство. Те наследяват равни дялове от частта от наследственото имущество, която би била наследена от тяхната /тяхната починала/ баща или майка по закон. Преживелият съпруг на наследодателя наследява по закон или заедно с наследниците от първи или втори ред. Съпругът наследява една четвърт от наследството заедно с наследниците от първи ред и когато има най-много трима наследника освен съпруга. Когато има повече от трима наследника, съпругът наследява равни дялове с останалите наследници. Ако съпругът наследява заедно с наследниците от втори ред, той или тя има право на половината от наследството. Когато няма наследници от първи или втори ред, съпругът наследява цялото наследствено имущество. Обичайното обзавеждане и домашно оборудване преминава към наследниците по закон, независимо от тяхната степен на родство и наследения от тях дял, при условие че са живели с починалия в продължение на най-малко една година до момента на неговата или нейната смърт.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

Нотариусът и съдът по мястото на откриване на наследството.

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

Нотариусът по мястото на откриване на наследството.

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

Нотариусът по мястото на откриване на наследството.

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Нотариусът по мястото на откриване на наследството.

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидирание на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Според Гражданския кодекс наследникът трябва да приеме наследството, за да го придобие. Приемането не може да бъде частично или да се обвързва с условия или изключения. Счита се, че наследникът е приел наследството, когато той или тя действително поеме отговорност за наследственото имущество или подаде заявление за приемане на наследствено имущество пред нотариус по мястото на откриване на наследството. Счита се, че наследникът е приел наследството, когато той или тя поеме отговорност за наследственото имущество, като го третира като своя собственост (когато той или тя поеме отговорност, използва го, разпореджа се с него и го надзирава, плаща данъци и е представил/а заявление пред съда, изразяващо намерението да приеме наследството и да назначи управител на наследственото имущество и т.н.). За наследник, който е поел отговорност за някаква част от наследственото имущество или дори някакви отделни вещи, се счита, че е приел наследството изцяло. Наследник, който е поел отговорност за наследственото имущество, има право, в рамките на определения за приемане на наследството срок, да се откаже от своето наследство, като подаде заявление пред нотариус по мястото на откриване на наследството. В такъв случай се счита, че наследникът е поел отговорност за наследственото имущество в интерес на другите бенефициери. Тези действия трябва да бъдат предприети в рамките на три месеца от откриването на наследството. Лицата, чието право на наследство възниква след отказ от други наследници, могат да изразят своето желание да приемат наследството в срок до три месеца от деня, в който е възникнало правото на наследство. Срокът за приемане на наследството може да бъде удължен от съда, ако се приеме, че не е бил спазен по основателни причини. Наследството може да бъде прието също така след изтичане на срока без да се подава заявление пред съда, когато всички наследници, които вече са приели наследството, са съгласни с това. В срок до три работни дни нотариусът е задължен да изпрати известие до Централната ипотечна служба за приемането на наследството. Наследникът или заветникът има право да се откаже от наследството в рамките на три месеца от откриването на наследството. Отказът не може да е частичен или обвързан с условия или изключения. Отказът от наследството има същото действие като неприемането на наследството. Наследникът се отказва от наследството, като подаде заявление пред нотариус по мястото на откриване на наследството. Отказ не се допуска, когато наследникът е подал заявление пред нотариус по мястото на откриване на наследството за приемане на наследството или за издаване на удостоверение за наследство. Ако има няколко бенефициери, наследеното имущество става съвместна собственост на всички бенефициери, освен ако в завещанието е предвидено друго. Никой не може да бъде принуден да се откаже от правото си на отделяне на неговия или нейния дял от наследственото имущество. Делбата на наследственото имущество става по взаимно споразумение между наследниците. Наследственото имущество не може да се дели до раждането на наследник или заветник или ако завещателят е посочил в завещанието си определен период на съвместно владение от наследниците на наследственото имущество. Този период не може да надвишава пет години, считано от откриването на наследството, освен когато сред наследниците има ненавършили пълнолетие лица. В такъв случай завещателят може да забрани делбата на наследственото имущество, докато въпросните наследници навършат осемнадесетгодишна възраст. Наследниците могат да разделят наследственото имущество по взаимно съгласие преди в публичния регистър да бъдат вписани правата на собственост на наследниците. Делбата на недвижимо имущество се оформя официално с нотариален акт, който трябва да бъде вписан в публичния регистър. Ако наследниците не се договорят относно делбата на имуществото, наследственото имущество се дели от съда въз основа на делата, заведени от всеки наследник. Делбата на имущество, което може да се разделя, се извършва в натура, а неделимото имущество се прехвърля на един от наследниците, като се взема предвид характера на имуществото и нуждите на наследника, а другите наследници получават компенсация за въпросното имущество под формата на друго имущество или на пари в брой. По взаимно съгласие на бенефициерите цялото наследствено имущество или отделни вещи от имуществото могат да бъдат продадени на търг и постъпленията да бъдат разделени между бенефициерите или наследниците могат да наддават помежду си за отделни компоненти на имуществото, които се прехвърлят съответно на наследника, дал най-високата оферта. Прехвърлянето на отделни компоненти на имуществото на конкретни наследници може да бъде определено по взаимно съгласие чрез теглене на жребий.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

За време на откриването на наследството се счита моментът на смъртта на завещателя или, когато завещателят е обявен за мъртъв, денят на влизане в сила на съдебното решение за обявяване на завещателя за мъртъв или денят на смъртта, посочен в съдебното решение. За да стане наследник, лицето трябва да приеме наследството (или като действително поеме отговорност за наследственото имущество, или като подаде заявление за приемане на наследството пред нотариус по мястото на откриване на наследството). Заветникът уведомява изпълнителя на завещанието (управителя на наследственото имущество), наследника, който е приел наследството и има право да изпълни завета, или нотариус по мястото на откриване на наследството, че приема завета. Когато заветът се отнася до право върху недвижимо имущество, при всички случаи трябва да се подаде заявление пред нотариус.

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Наследник, който е приел наследството, като е поел отговорност за наследственото имущество или като е подал заявление пред нотариус, носи отговорност за дълговете на завещателя до размера на цялото свое имущество. Когато наследственото имущество е прието от няколко наследника по горепосочения начин, те са отговорни съвместно за дълговете на завещателя до размера на цялото свое имущество. В своето заявление за приемане на наследството пред нотариуса наследникът може да укаже, че той или тя желае да приеме наследството на базата на опис на имуществото. В такъв случай наследникът носи отговорност за дълговете на завещателя само до размера на наследеното имущество. Ако поне един наследник е приел наследството на базата на опис, се счита, че всички други наследници са приели наследството на тази база. Опис може да бъде поискан също така от кредиторите на завещателя. Ако към момента на съставяне на описа наследникът по своя вина не е посочил цялото наследствено имущество, което съставлява наследството, или е укрил длъжници на завещателя, или когато несъществуващи дългове бъдат включени в описа по искане на наследника или наследникът не е изпълнил своите задължения да представи изчерпателни данни за съставянето на описа, въпросният наследник носи отговорност за дълговете на завещателя с цялото свое имущество.

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

В Регистъра на недвижимото имущество се вписва следното недвижимо имущество, ако е било категоризирано като отделни недвижими имоти и е определен единен номер в съответствие с процедурата, предвидена в Литовския закон за поземления регистър (*Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymas*): парцели, сгради, апартаменти в блокове и помещения. Към заявленията за вписване на недвижимо имущество в Регистъра на недвижимото имущество (*Nekilnojamojo turto registras*) трябва да бъдат приложени следните документи:

заявление за вписване на права (на собственост или на управление) върху недвижимото имущество или за изменение на данни в Регистъра на недвижимото имущество във връзка с права върху имущество;

документи за вписване в кадастъра на кадастрални данни за недвижим имот, който е бил категоризиран като отделен кадастрален обект, и всички документи за изменение на въпросните данни (решение на публичен орган или управляващ орган, съдебно решение, заповед, определение или указ, писмени сделки, документи от други държавни кадастри и регистри или други документи, предвидени в законодателството или указани от държавен орган);

документи, удостоверяващи придобиването на собственост върху имуществото, учредяването на права върху имуществото, ограничения на тези права и правни факти, както и даряването, продажбата или покупката или наемането на дружества; нотариални актове, удостоверяващи учредяването на права върху имущество, както и ограничаване на тези права и правни факти, представени чрез нотариус на местен секретар в електронен вид;

документи, удостоверяващи самоличността на лицето, което подава заявлението, освен в случаи, в които заявлението е представено по пощата, по електронен път или чрез нотариус.

В случай на наследяване на недвижимо имущество, ако правата върху имуществото вече са вписани в Регистъра на недвижимото имущество, единственият документ, който наследникът трябва да представи пред Регистъра, е удостоверението за наследство, получено от нотариуса (или удостоверението за собственост в случай на смърт на единия от съпрузите, когато цялото имущество се прехвърля на преживелия съпруг). След получаване на съответното известие от нотариус в Регистъра на недвижимо имущество могат да се правят така също вписвания за издаването на удостоверения за наследство, когато недвижимото имущество се наследява, и/или удостоверение за собственост, когато единият съпруг е починал.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

Когато наследственото имущество представлява индивидуално частно предприятие или стопанство или когато дълговете на завещателя могат да надвишат стойността на наследственото имущество, при приемане на наследството наследникът може да поиска от съда по мястото на откриване на наследството да назначи управител на наследственото имущество или да назначи управител и да вземе решение за провеждане на търг или за образуване на производство по несъстоятелност. В такъв случай дълговете на завещателя се покриват само от наследственото имущество. Ако наследственото имущество включва имущество, за което е необходимо управление (индивидуално частно предприятие, стопанство, ценни книжа и т.н.), и това не може да бъде направено от изпълнителя на завещанието или от наследника или ако кредиторите на завещателя заведат дело преди приемане на наследството, районният съд назначава управител на наследственото имущество. Управителят на наследственото имущество се назначава с решение на районния съд по мястото на откриване на наследството. В своето решение съдът назначава управител на наследственото имущество и определя неговото или нейното възнаграждение.

9.2 Кой има право да изпълни разпореджанието с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Завещанието се изпълнява от изпълнителя на завещанието, от наследник, определен от завещателя, или от управител на наследственото имущество, назначен от съда. Когато завещателят не е посочил изпълнител или определеният изпълнител или наследник не може да изпълнява своите задължения, районният съд по мястото на откриване на наследството назначава управител на наследственото имущество, който поема всички необходими функции по изпълнение на завещанието. Изпълнителят на завещанието извършва всички нужни задачи по изпълнение на завещанието. До назначаването на управител на наследственото имущество или до установяването на наследниците, изпълнителят на завещанието изпълнява функциите на наследник — поема отговорност за наследственото имущество, съставя описа, плаща дългове, свързани с наследственото имущество, събира вземания от длъжници на завещателя, извършва дължимите плащания по издръжката на зависими лица, провежда издирване на наследници, установява дали наследниците приемат наследството и т.н.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Управителят на наследственото имущество има същите права и задължения като изпълнителя на завещанието и *mutatis mutandis* се подчинява на разпоредбите на имущественото право, уреждащи управлението на имущество или на дейностите на друго лице, което притежава имуществото, както е определено в Гражданския кодекс.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

След изтичането на период от три месеца, считано от откриването на наследството, наследниците и заветниците могат да поискат от нотариус по мястото на откриване на наследството да издаде удостоверение за наследство. Удостоверението за наследство е документ, който се изготвя в определената от закона форма и удостоверява, че наследникът е приел наследството и е придобил право на собственост върху наследственото имущество. Важно е да се отбележи, че според Гражданския кодекс правото на собственост върху наследствено имущество възниква при приемане на наследството, а не при издаване на удостоверението за наследство. Освен това да получи удостоверение за наследство е право на бенефициера, но не е негово или нейно задължение. Удостоверението за наследство удостоверява приемането на наследството и служи като правно основание за вписване на правата на собственост върху наследеното недвижимо имущество. Според Литовския граждански процесуален кодекс (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) удостоверение за наследство, издадено от нотариус, се счита за официално писмено доказателство с по-голяма доказателствена сила. Обстоятелствата, посочени в официалното писмено доказателство, се считат за напълно доказани, освен ако в последствие бъдат оборени от други свързани със случая доказателства, освен показанията на свидетели.

Последна актуализация: 22/10/2019

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.